

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Інститут філології
Кафедра мов і літератур Близького та Середнього Сходу**

ПРОГРАМА

**вступного випробування для вступників на навчання за
освітньою програмою «Східна філологія (перська), західноєвропейська
мова і переклад» (ОС «Магістр»)**

Затверджено Вченою радою Інституту філології
(Протокол № 7 від «28» лютого 2017 р.)

КИЇВ – 2017

Вступ

Екзамен з фаху як форма вступного випробування для навчання за освітньою програмою «Східна філологія (перська), західноєвропейська мова і переклад» (ОС «Магістр») відбувається відповідно до «Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2017/2018 навчальний рік» і має форму індивідуального екзаменування членами атестаційної комісії з фаху вступника на відповідний рівень навчання.

Структура та зміст екзамену

Екзамен передбачає виконання теоретичних завдань, а також виконання завдань на уміння практично застосовувати набуті знання з фаху відповідно до затвердженої програми вступних випробувань з відповідних фахових дисциплін, що за змістом і обсягом включають навчальний матеріал підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр».

Вступникові пропонується в екзаменаційному білеті по 3 теоретичних питання з мови і літератури, а саме: теоретичний аспект сучасної перської мови, історія літератури Ірану, переклад текстового фрагменту українською мовою (800 знаків). Також у білеті запропонована тема письмового твору для вступника.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ВСТУПНОМУ ЕКЗАМЕНІ

Максимальна кількість балів, що їх може набрати вступник, становить 200. Відповіді на запропоновані завдання оцінюються такими балами (нижче наводиться максимально можлива кількість балів із кожного виду завдання).

<i>Завдання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
• Сучасна перська мова (теоретичні аспекти)	60
• Історія літератури Ірану	60
• Переклад текстового фрагменту українською мовою (800 знаків).	40
• Твір на тему	40

1. Оцінювання письмової відповіді на теоретичні питання з сучасної перської мови

При виставленні оцінки за виконання першого завдання (3 теоретичних питання з сучасної перської мови) вступного екзамену враховуються змістовність, ґрунтовність відповіді студента та форма її репрезентації, комунікативна компетенція студентів-випускників, володіння основами теорії

мови. Максимальна кількість балів за перше теоретичне завдання з сучасної перської мови становить **60** балів (кожне питання макс. – **20** балів).

Три теоретичних питання належать до блоку фахових філологічних дисциплін, які передбачені програмою підготовки фахівців перської мови: теоретична граматики, історія мови, лексикологія, стилістика перської мови.

Оцінювання відповіді:

Максимальна кількість балів кожної з трьох відповідей на запитання першого завдання становить **20** балів.

Вимоги до першого завдання:

зміст відповіді:

- повне викладення теоретичного питання;
- пояснення смислових, структурних, функціональних ознак та особливостей обговорюваних понять;
- надання необхідних дефініцій понять;
- підкріплення відповідними прикладами.

Зайва інформація, що не є відповіддю на запитання, не включається до оцінки.

Оцінювання відповіді першого завдання вступного екзамену

Таблиця 1

№ з/п	Зміст питання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Питання з сучасної перської мови	20	– невиконання однієї незначної вимоги до змісту;	18-20
			– допускається до 4 незначних помилок лексичного, граматичного або стилістичного характеру;	
			– невиконання однієї істотної вимоги до змісту;	12-17
			– допускається до 5-7 помилок лексичного, граматичного або стилістичного характеру;	
– невиконання до двох вимог;	6-11			
– допускається до 8-10 помилок лексичного, граматичного або стилістичного характеру;				
– невиконання трьох вимог до змісту;	0-5			
– наявність у відповіді студента більше 10 помилок лексичного, граматичного або стилістичного характеру.				

2. Оцінювання письмової відповіді на теоретичні питання з літератури Ірану

При виставленні оцінки за виконання другого завдання (3 теоретичних питання з літератури Ірану) вступного екзамену враховуються змістовність, ґрунтовність відповіді студента та форма її репрезентації, комунікативна компетенція студентів-випускників, володіння основними знаннями з літератури Ірану.

Оцінювання відповіді:

Максимальна кількість балів кожної з трьох відповідей на запитання другого завдання становить **20** балів. Максимальна кількість балів за друге теоретичне завдання з літератури Ірану становить **60** балів.

Вимоги до другого завдання:

зміст відповіді:

- точна характеристика зазначеного періоду/ течії/ століття/ твору літератури Ірану;
- визначення основних представників літературного періоду (коротка біографія, твори, основні напрямки);
- глибокий аналіз літературного твору.

Оцінювання відповіді другого завдання вступного екзамену

Таблиця 2

№ з/п	Зміст питання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Питання з літератури Ірану	20	– невиконання однієї незначної вимоги до змісту; – допускається не більше 2 незначних помилок різного характеру, які загалом не впливають на адекватне сприйняття тексту реципієнтом;	18-20
			– невиконання однієї істотної вимоги до змісту; – допускається не більше 4 незначних помилок різного характеру, які загалом не впливають на адекватне сприйняття тексту реципієнтом;	12-17
			– невиконання до двох вимог; – допускається не більше 6 незначних або двох значних помилок, які загалом не роблять текст незрозумілим для реципієнта;	6-11

			– невиконання трьох вимог до змісту; – наявні істотні помилки, які спотворюють відповідь на запитання і роблять її незрозумілою для реципієнта.	0-5

3. Оцінювання перекладу текстового фрагменту українською мовою

Переклад оригінального тексту художнього / науково-популярного / офіційно-ділового / публіцистичного жанру українською мовою з урахуванням його лінгвостилістичних особливостей (800 знаків).

Оцінювання письмового перекладу

Максимальна кількість балів за виконаний переклад становить **40** балів.

Вимоги до третього завдання:

зміст відповіді:

- повний переклад фрагменту тексту із збереженням змісту тексту;
- правильним відтворенням його ключових смислових компонентів;
- дотримання вимог до стилю інформативного тексту, що перекладається;
- правильне використання мовних – лексичних, граматичних – засобів під час здійснення перекладу.

Оцінювання письмового перекладу вступного екзамену

Таблиця 3

№ з/п	Зміст питання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Письмовий переклад фрагменту тексту українською мовою	40	– невиконання однієї незначної вимоги до змісту; – допускається не більше 2 незначних помилок різного характеру, які загалом не впливають на адекватне сприйняття тексту реципієнтом;	36-40
			– невиконання однієї істотної вимоги до змісту; – допускається не більше 4 незначних помилок різного характеру, які загалом не впливають на адекватне сприйняття тексту реципієнтом;	30-35
			– невиконання до двох вимог; – допускається не більше 6 незначних або двох значних помилок, які загалом не роблять текст незрозумілим для	20-29

		реципієнта; – невиконання трьох вимог до змісту; – наявні істотні помилки, які спотворюють зміст тексту, що перекладається, і роблять його незрозумілим для реципієнта.	0-19

4. Оцінювання письмової відповіді (твору)

Твір за визначеною тематикою передбачає контроль мовної компетенції, набутої студентом-випускником, а також визначення рівня сформованості вмінь і навичок писемної комунікації в межах навчальної програми. Студент повинен продемонструвати сутнісне бачення і розуміння інформації, активний характер її осмислення.

Екзаменаційний бал за письмову роботу (написання твору) на вступному екзамені складається із суми балів за **зміст** твору та за його **форму**. Під формою твору розуміється власне грамотність його написання. У ході перевірки форми твору увага зосереджується на трьох основних аспектах: граматичному, лексичному та орфографічному. Мінімальний об'єм твору складає **200** знаків. Максимально за цю частину державного екзамену студент може отримати **40** балів.

Підсумковий бал за письмову частину державного екзамену виставляється за такими критеріями:

Оцінювання письмової відповіді (твору) вступного екзамену

Таблиця 4

№ з/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Зміст твору	20	– повне розкриття теми; – змістовний, логічний та аргументований виклад матеріалу з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; – адекватне використання лексики та синтаксичних конструкцій;	20
			– неповне розкриття теми; – незначні порушення у змістовному, логічному та аргументованому викладі з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; – незначні помилки у лексичному та синтаксичному оформленні твору;	11-19

2.	Форма твору	20	– тема розкрита частково; є істотні порушення у змістовному та логічному викладі матеріалу; недостатня аргументованість викладу; суттєві порушення у дотриманні необхідних міжфразових зв'язків та у використанні лексики і синтаксичних конструкцій;	4-10
			– тема не розкрита; – відсутній логічний та аргументований виклад матеріалу; наявні грубі порушення у вживанні засобів міжфразових зв'язків; – неправильне вживання лексики та синтаксичних конструкцій.	0-3
			– не більше 4 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	19-20
			– не більше 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	10-18
			– не більше 12 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	1-9
			– 13 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок.	0

5. Підсумкова оцінка за вступний екзамен

Система оцінювання результатів вступного екзамену є накопичувальною. Складниками підсумкового балу за вступний екзамен є:

- бали за відповіді з теорії перської мови (60 балів);
- бали за відповіді з літератури Ірану (60 балів);
- бали за письмовий переклад фрагменту тексту (40 балів);
- бали за твір (40 балів).

Загалом: 200 балів.

Теоретична частина (120 балів)

Перська мова (60 балів)

Загальна характеристика перської мови

Місце перської мови в генеалогічній та типологічній класифікаціях мов світу.

Фонетика і графіка

Склад та артикуляційна класифікація голосних та приголосних перської мови. Фонетичні одиниці у мовному потоці. Комбінаторні та позиційні звукові зміни. Склад, типи складів і складорозподіл у перській мові. Фонетична характеристика перського наголосу. Синтагматичне членування перського мовлення. Перський алфавіт та його походження. Особливості транскрибування.

Морфологія

Типологічні особливості перської словозміни. Структура словоформи і типи афіксальних морфем. Аналітичні способи вираження граматичних значень. Аналітизм і синтетизм у системі перської мови. Семантична структура словоформи.

Частини мови у сучасній перській мові. Критерії ідентифікації частин мови. Розмежування іменників та прикметників. Проблема розмежування інших частин мови. Система частин мови у сучасній перській мові.

Іменник. Загальна структурно-семантична характеристика. Семантика іменників. Лексико-граматичні класи іменників. Граматичні категорії іменників. Категорія числа. Словотворча функція множини. Категорія видільності. Категорія істот/неістот. Словотвір іменників. Функції іменників у реченні. Класифікація іменників в іранських граматиках.

Прикметник. Загальна характеристика, семантична класифікація та функції. Якісні прикметники. Відносні прикметники. Функції. Граматична категорія ступенів порівняння прикметників. Словотвір прикметників. Функції прикметників у реченні. Класифікація прикметників в іранських граматиках.

Прислівник. Структурні типи прислівників та способи їх утворення. Прислівники – фразеологічні словосполучення. Класифікація прислівників за значенням. Класифікація прислівників в іранських граматиках.

Займенники. Семантична і структурна характеристика. Особові займенники. Злиті (або присвійні) займенники. Вказівні займенники. Питальні займенники. Визначальні займенники. Визначально-зворотні займенники. Неозначені, займенники. Заперечні займенники. Взаємні займенники.

Прономіналізація. Використання інших частин мови у функції займенників. Класифікація займенників в іранських граматиках.

Числівники. Означено-кількісні, неозначено-кількісні та розподільні числівники. Дробі та проценти. Нумеративи. Порядкові числівники. Специфіка числівника в іранських граматиках.

Дієслово. Словотворчо-морфологічна структура дієслів. Прості (правильні, подібно правильні та неправильні; похідні та непохідні), префіксальні та складні (зв'язувальні, допоміжні та компонуєчі) дієслова. Структурно-семантична типологія складних дієслів. Лексико-граматичні класи дієслів. Граматичні категорії дієслова. Неособові форми дієслова: інфінітив, дієприкметники. Іранські класифікації перського дієслова та його неособових форм.

Службові частини мови. Основні та похідні прийменники. Післяйменник -gā. Морфологічна структура та функціональні різновиди сполучників. Сурядні та підрядні сполучники. Загальна характеристика часток. Класифікація часток за значенням. Загальна характеристика та класифікація вигуків за значенням. Особливості перської граматичної термінології.

Синтаксис

Особливості синтаксису перської мови. Способи синтаксичного зв'язку слів у словосполученнях і реченнях. Типи словосполучень.

Просте речення. Формальна і смислова організація простого речення. Класифікація речень за складом їх членів. Поширені і непоширені речення. Повні і неповні речення. Двоскладні і односкладні речення. Комунікативно-смислова структура речень. Розповідні, питальні, спонукальні та окличні речення. Головні та другорядні члени речення. Підмет і присудок. Другорядні члени речення. Додаток і його різновиди. Означення. Види обставин.

Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи складнопідрядних речень. Безсполучникові складні речення.

Лексикологія перської мови

Етимологічний аспект сучасної перської лексики. Основні шляхи розвитку словникового складу. Слова іранського фонду. Мовні контакти у минулому і сьогодні. Лексичні запозичення у доісламську добу. Арабські запозичення. Тюрксько-монгольські запозичення. Французькі, англійські та російські запозичення.

Процеси калькування і структурні типи кальок. Особливості калькування як словотворчого процесу. Питання адаптації запозичень. Переосмислення, розширення і звуження значень запозичених слів.

Роль словотвору у формуванні сучасного словникового складу перської мови. Афіксація. Напівафіксація. Транспозиція. Словоскладання. Лексикалізація словосполучень.

Соціолінгвістичний аспект сучасної перської лексики. Взаємовідношення книжно-літературної та діалектної лексики. Процес демократизації книжно-літературної перської мови.

Проблема термінології і іранський мовний пуризм. Шляхи розвитку термінологічного фонду. Запозичення. Калькування. Словотвір. Лексикалізація словосполучень. Термінологізація.

Соціально-стилістичні аспекти слововживання. Стилістичні шари лексики. Евфемізми і питання соціально-стилістичної синонімії.

Фразеологія. Структурно-семантичні типи фразеологізмів. Афористичні фразеологізми. Власне фразеологізми. Фразеологічні стійкі сполучення. Ідіоматичні стійкі сполучення.

Лексикографія. З історії перської лексикографії. Основні лексикографічні характеристики тлумачних словників. Лексичний склад і структура. Розробка словникової статті.

Стилістика перської мови

Предмет, зміст і завдання стилістики. Місце стилістики серед інших наук про мову. Загальні відомості про стилістику перської мови. Основні поняття стилістики: стилістика мови, стилістика мовлення, стилістика художньої літератури. Стилістика як наука в Ірані (سبک شناسی).

Стилістичне значення. Конотація. Стилътворчі фактори. Стилістичні шари лексики перської мови. Активна та пасивна лексика. Міжстильова лексика. Книжна та розмовна лексика перської мови. Евфемізми та питання соціально-стилістичної синонімії. Вживання високої лексики в ораторському мовленні.

Текст як об'єкт стилістичного аналізу. Класифікація функціональних стилів мовлення. Стиль, підстиль, жанр тексту. Сфера спілкування та ситуація, на яку текст орієнтований; функції, характер адресату, тип мислення, форма, тип та вид мовлення. Стильові особливості та мовні прикмети різних стилів. Образ автора та індивідуально-авторські стилістичні особливості.

Предмет вивчення іранської стилістики. Вчення М. Багара про стилі перської літератури. Категорії іранської стилістики (вчення С. Шаміса). Поняття індивідуального стилю письменника в іранській та вітчизняній науці. Критерії

індивідуального стилю письменника в іранській стилістиці: گزینش – نگرش خاص
تا عدول از هنجار. Ідіостиль як проблема лінгвістики і поетики.

Загальна характеристика наукового стилю. Функція, загальні та мовні ознаки. Власне науковий, науково-публіцистичний, науково-популярний, науково-навчальний, виробничо-технічний стилі. Види наукових творів. Лексичні пласти, термінологічна та запозичена лексика. Терміни-кальки, терміни-напівкальки. Проблема термінології в Ірані та іранський мовний пуризм.

Офіційно-діловий стиль. Функція, загальні та мовні ознаки. Лексичні пласти. Канцелярські штампи, шаблони. Будова офіційно-ділового тексту. Граматичні особливості офіційно-ділового стилю. Види ділових паперів. Канцелярсько-адміністративне листування в Ірані. Особливості використання особових форм дієслів. Іранські посібники з епістолярного стилю دستور نگارش .

Загальна характеристика публіцистичного стилю. Функція, загальні та мовні ознаки. Лексико-фразеологічні та граматичні особливості публіцистичного стилю у перській мові. Фразеологічні штампи. Інтернаціональна лексика.

Загальна характеристика художнього стилю. Функція, загальні та мовні ознаки. Образність та естетична функція художнього стилю. Лексико-фразеологічні особливості. Зображально-виразні засоби (тропи). Стилістичні фігури. Тропи та стилістичні фігури у літературно-художньому мовленні перської мови (کنایه – تمثیل – ایهام – مجاز – استعاره – تشبیه).

Співвідношення художнього та розмовного стилів. Естелехати як основа розмовного мовлення іранців. Історія демократизації книжно-літературної мови, проникнення естелехатів у художню літературу. Койне (загальна мова країни) та формування нової мови художньої літератури.

Історія перської мови

Іранська філологія в історичному аспекті. Вивчення іранських мов у світовій та вітчизняній іраністиці.

Поняття про групу (родину) іранських мов. Загальний огляд групи (родини) іранських мов. Класифікація іранських мов. Стародавні та сучасні іранські мови. Група іранських мов як результат історичного розвитку діалектів спільної іранської мови-основи.

Іранські мови та їхнє місце серед індоєвропейських мов. Сучасні уявлення про формування індоєвропейських мов та виділення з-поміж них іранських мов. Ареал розповсюдження іранських мов у різні історичні епохи. Періодизація історії іранських мов.

Давньоіранська мовна доба. Джерела для вивчення історії давньоіранських мов. Розселення іраномовних племен у давньоіранську мовну добу. Аріомовні племена у Середній Азії.

Загальна характеристика давньоіранських мов. Фонемний склад. Наголос. Морфонологічні відомості. Семантико-граматичні відомості. Граматичні розряди слів. Категорії роду, числа, відмінку імен. Категорії особи, стану, способу, часу та виду дієслів.

Давньоперський клинопис. Давньоперські клинописні пам'ятки. Історія відкриття та дешифрування. Зміст написів та історичний контекст їх створення. Бегестунський напис. Походження клинопису та його мовні особливості. Значення давньоперських написів як історичного джерела.

Авеста. Авеста як найдавніша пам'ятка іраномовних народів. Зміст та історія дослідження Авести. Мова Авести – найдавніша з відомих іранських мов. Мовні особливості та шари Авести. Значення Авести як історичного джерела.

Середньоіранська мовна доба. Історично засвідчені 7 середньоіранських мов: пегліві (середньоперська), парфянська, согдійська, бактрійська, хорезмійська, аланська, сакська. Наслідки завоювання Персії Олександром Македонським. Держава Селевкідів. Греко-бактрійське та Парфянське царство. Держава Сасанідів.

Загальна характеристика середньоперської мови. Загальні відомості. Пехлевійське та маніхейське письмо. Фонемний склад. Наголос. Семантико-граматичні відомості. Огляд пам'яток середньоперської мови.

Новоіранська мовна доба. Ісламізація Ірану. Історичні умови, що сприяли розвитку літератури новоперською мовою. Формування арабоіранського літературного синтезу. Граматичні особливості перської мови доби класичної літератури. Діалектна основа перської мови класичного періоду. Сучасна таджицька, перська та мова дарі - різновиди перської мови класичного періоду.

Ірансько-українські мовні контакти. Історичний контекст іранської присутності у Причорномор'ї. Іранський інгредієнт в етногенезі слов'ян. Іранські гідроніми України. Іранські ізоглоси слов'янських мов. Ірано-слов'янські мовні паралелі.

Історія літератури Ірану (60 балів)

Давньоіранська література

Авеста. Міфологія в Авесті. Структура гімну. Редагування Авести і коментарі до неї. Епічні та історичні перекази.

"Книга діянь Ардашира Папакана". Сасанідська придвірцева пісенна традиція. Виникнення перської поезії. Бахрам Гур, Барбад. Зв'язок пісенної традиції з календарними святами стародавнього Ірану.

Класична перська поезія. Література Ірану часів арабського завоювання. Арабо-іранський літературний синтез. Трансформація арабської поезики на іранському ґрунті. "Бундахішн", "Денкард", "Дагестан-і меног-і храд". Поетичні антології тазкері.

Ранній період формування літератури новоперською мовою. Придвірцева перська поезія. Рудакі, Шагід Балхі, Дакікі, Рабія Кіздарі, Кісаї, Фердоусі.

Творчість Фаррухі і Манучегрі.

Жанрова система перської класичної поезії. Жанр рубаї в перській літературі. Еволюція газелі у X-XIV ст. Месневі. Касида. Перська класична поезика. Рашід ад-дін Ватват.

Творчість перських класиків X-XV ст. О.Хайям, Нізамі, Санаї, Сааді, Амір Хосров Деглеві, Гафіз, Джамі. Найяскравіші суфійські поети: Санаї, Аттар, Джалал ад-Дін Румі.

Теорія стилів у перській літературі. Хронологічні рамки та художні особливості кожного стилю. Династійний принцип періодизації перської класичної літератури.

Перська класична поезія в українських перекладах та дослідженнях.

Середньовічна проза XI – поч. XIII століття. "Кабус-наме", "Чотири бесіди", "Синдбад-наме", "Туті-наме". Зародження та розвиток жанру дастану.

Література Ірану періоду пізнього середньовіччя. Переміщення культурного центру іраномовного світу до імперії великих Моголів. Становлення нового стилю – індійського. Творчість Саеба Тебрізі.

Література Ірану XVIII ст. Літературний рух Базгяшт. Творчість Муштака. Літературний гурток Фатх Алі-шаха.

Література Ірану XX ст. Розвиток прози. Алі Акбар Деххода, Мошфек Каземі, Мохаммад Джамаль-заде, Бозорг Аляві, Садек Чубак, Бехазін.

Перська поезія "ш'ере ноу" («нова поезія»). Німа Юшідж, Надер Надерпур, Ахмад Шамлу, Сохраб Сепехрі. Сімін Бехбахані, Форуг Фаррохзад.

Перська поезія після Ісламської революції 1979 р.

Практична частина (80 балів)

***Переклад текстового фрагменту українською мовою (800 знаків)
(40 балів).***

Твір на тему (40 балів):

1. Національна кухня Ірану.
2. Традиційні свята та звичаї іранців.
3. Ісламська Республіка Іран.

4. Тегеран – столиця Ірану.
5. Прикладне мистецтво Ірану.
6. Архітектурні пам'ятки Ірану.
7. Іран – країна туризму.
8. Моя майбутня професія.
9. Мої захоплення.
10. Видатні іранські письменники.
11. Визначні події в історії Ірану.
12. Перська класична поезія: золота доба.
13. Іран та Україна у світовому просторі.
14. Іранська діаспора у світі.
15. Іслам в Ірані.
16. Визначні постаті Ірану.
17. Соціальні проблеми іранської молоді.
18. Іранська родина та дім.
19. Геополітичні та гео економічні позиції Ірану у світі.
20. Ситуація на Близькому Сході та роль Ірану в її вирішенні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(з блоку мови)

1. Авеста: Избранные гимны / Пер. с авест. и коммент. проф. И.М. Стеблин-Каменского; Предисл. проф. В.А. Лифшица. – Душанбе, 1990.
2. Баевский С.И. Ранняя персидская лексикография (XI-XV вв.). – М., 1989.
3. Веретенников А.А. Очерки глагольной фразеологии персидского языка. – М., 1993.
4. Виноградова С.П. Древнеперсидский язык // Языки мира. Иранские языки. I. Юго-западные иранские языки. – М., 1997.
5. Гамкрелидзе Т. В., Иванов В. В. Индоевропейский язык и индоевропейцы: Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры. [В 2-х ч.] / С предисл. Р. О. Якобсона – Тбилиси, 1984.
6. Гладкова Е.Л. Учебник персидского языка. – М., 1999.
7. Гладкова Е.Л. Учебное пособие по общественно-политическому переводу (персидский язык). Часть 1. – М., 2007.
8. Голева Г.С. Фразеология современного персидского языка. – М., 2006.
9. Зороастрийские тексты. Суждения Духа разума. Бундахишн и другие тексты. Перевод со среднеперсидского / Издание подготовлено О.М. Чунаковой. – М., 1997.
10. Иванов В.Б. Учебник персидского языка. Часть 1. – М., 1999.
11. Короглы Х. Персидские пословицы, поговорки и крылатые слова. 2-е изд. – М., 1973.
12. Кшановський О.Ч. Перська мова у функціонально-типологічному висвітленні. – К., 2011.

13. Мазепова О.В. Перська мова: розмовний практикум. Навчальний посібник. – К., 2010.
14. Макаев Э.А. Проблема индоиранского языкового единства. – М., 1971.
15. Маленька Т.Ф., Лучко І.М. Лінгвокраїнознавство Ірану. Збірник текстів та вправ. – К., 2008.
16. Миколайчик В.И. Основы теоретической грамматики персидского языка. Курс лекций. – М., 1980.
17. Молчанова Е.К. Среднеперсидский язык // Языки мира. Иранские языки. I. Юго-западные иранские языки. – М., 1997.
18. Наджафов Г.Г. Персидский язык. Коммерческая корреспонденция и документация. – М., 2001.
19. Овчинникова И.К, Мамедов А.К Учебник персидского языка. – М., 1966.
20. Опыт историко-типологического исследования иранских языков. Том I. Фонология. Эволюция морфологического типа. – М., 1975.
21. Опыт историко-типологического исследования иранских языков. Том II. Эволюция грамматических категорий. – М., 1975.
22. Оранский КМ. Введение в иранскую филологию. – М., 1988.
23. Оранский ИМ. Иранские языки в историческом освещении. – М., 1979.
24. Основы иранского языкознания. Т.1. Древнеиранские языки. – М., 1979. Т.2. Среднеиранские языки. – М., 1981.
25. Пейсиков Л.С. Вопросы синтаксиса персидского языка. – М., 1959.
26. Пейсиков Л.С. Лексикология современного персидского языка. – М., 1973.
27. Пейсиков Л.С. Очерки по словообразованию персидского языка. – М., 1973.
28. Поляков К.И., Носырев А.А. Учебник персидского языка. – М., 2000.
29. Поляков К.И. Персидская фонетика. Опыт системного исследования. – М., 1988.
30. Расторгуева В.С. Краткий очерк грамматики персидского языка // Б.В. Миллер. Персидско-русский словарь. – М., 1953.
31. Расторгуева В.С. Сравнительно-историческая грамматика западно-иранских языков. Фонология. – М., 1990.
32. Расторгуева В.С. Среднеперсидский язык. – М., 1966.
33. Рубинчик Ю.А. Грамматика современного персидского литературного языка. – М., 2001.
34. Рубинчик Ю.А. Грамматический очерк персидского языка / Персидско-русский словарь. Том 2. – М., 1985.
35. Рубинчик Ю.А. Лексикография персидского языка. – М., 1991.
36. Рубинчик Ю.А. Основы фразеологии персидского языка. – М., 1981.
37. Стельмах М.Ю. Історія перської мови. Підручник. – Львів, 2013.
38. Тищенко КМ. Іранські ізоглоси слов'янських мов // Східний світ, №1-2, 1994.
39. Тищенко К.М. Долітописна мовна історія українців. – Київ–Дрогобич, 2016. – С. 23–65, 329–371.
40. Тищенко К.М. Мовні контакти: Свідки формування українців. – К., 2006.
41. Шарова Е.Н., Левковская Р.Г., Иванов В.Б. Курс персидского языка. – М., 1983.
42. Шойтов А.М., В.Б. Иванов. Учебное пособие по персидскому языку. – М., 1990.

43. آموزش زبان فارسی، در 4 جلد، تألیف: دکتر یدالله ثمره. – تهران، 1369.
44. احمدی گیوی، حسن؛ حاکمی، اسماعیل؛ شگری، یدالله؛ طباطبایی اردکانی، سید محمد. زبان و نگارش فارسی. – تهران، 1372
45. ابوالقاسمی، محسن. تاریخ زبان فارسی. – تهران، 1373.
46. ابوالقاسمی، محسن. دستور تاریخی زبان فارسی. – تهران، 1387.
47. انشاء و نامه نگاری نوین. تألیف: لیدا سید علیخانی. – تهران، 1378.
48. باطنی، محمدرضا. توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی. – تهران، 1392.
49. باقری، مهری. تاریخ زبان فارسی. – تهران، 1388.
50. درس فارسی برای فارسی آموزان خارجی (دوره مقدماتی). مؤلف: تقی پورنامداریان. – تهران، 1376.
51. دستور زبان فارسی به همراه تعریف انواع شعر و بعضی از صنایع ادبی. تألیف: مهدی معینیان، تهران، 1369.
52. دستور زبان فارسی. تألیف: دکتر پرویز نائل خانلری، تهران. – 1379.
53. دستور زبان فارسی. تألیف: دکتر حسن احمدی گیوی، دکتر حسن انوری. – تهران، 1374.
54. دستور زبان فارسی. تألیف: دکتر عباسعلی وفاپی. – تهران، 1390.
55. دوره آموزش زبان فارسی از مبتدی تا پیشرفته، در 3 جلد. مؤلف: مهدی ضرغامیان. – تهران، 1377.
56. سیروس شمیسا، کلیات سبکشناسی، تهران. – 1374.
57. علوی مقدم، محمد؛ اشرف زاده، رضا. معانی و بیان. – تهران، 1388.
58. غلامحسین زاده، غلامحسین نگارش مقدماتی زبان فارسی. – تهران، 1389.
59. غلامعلی زاده، خسرو. ساخت زبان فارسی. – تهران، 1386.
60. فارسی بیاموزیم! آموزش زبان فارسی. دوره مقدماتی، میانه و پیشرفته. تألیف: حسن ذوالفقار، مهدی غفاری، بهروز محمودی بختیاری. – تهران، 1380-1387.
61. فارسی عمومی 1. ساختارهای پایه. تألیف: احمد صفار مقدم. – تهران، 1377.
62. فتوحی رودمعجنی، محمود. سبک شناسی. نظریه ها، روزکردها و روش ها. – تهران، 1392.
63. مدرسی، فاطمه. از واج تا جمله: فرهنگ زبان شناسی-دستوری. – تهران، 1385.
64. مرادی غیاث آبادی، رضا. کتبیهای هخامنشی. – تهران، 1379.
65. نگارش و دستور زبان فارسی. ویژه ی زبان آموزان غیر ایرانی. سطح پیشرفته. تألیف: منیژه گله داری. – قزوین، 1388.
66. واژه آموزی زبان فارسی. در 3 جلد (مقدماتی، متوسط، پیشرفته). تألیف: مهناز عسگری. – تهران، 1385.

(з блоку літератури)

1. Авеста в русских переводах (1861 – 1996). Сост., общая ред., примеч. и справочный разд. И.В. РАК. – СПб., 1997.
2. Алексеева И.Ю. К проблеме типологической характеристики персидской лирики XVIII в. (Литературное движение "Базгашт"). – Вестник МГУ. Сер. 13. Востоковедение. – 1979. – №3.
3. Алиев Г.Ю. Темы и сюжеты Низами в литературах народов Востока. – М., 1985.
4. Амир Арслан. Персидский дастан. Пер. с перс. А.М. Шойтова. – М., 1978.
5. Ардашникова Л.П., Рейснер М.Л. История литературы Ирана в послемонгольское время (XIII-XVII вв.). – М., 1996.
6. Афсахзод А. Лирика Абд ар-Рахмана Джамии. – М., 1988.
7. Бертельс Е.Э. Избр. труды. История литературы и культуры Ирана. – М., 1988.
8. Бертельс Е.Э. Избр. труды. История персидско-таджикской литературы. – М., 1960.

9. Бертельс Е.Э. Избр. труды. Суфизм и суфийская литература. – М., 1965.
10. Бочарнікова А.М. Перська поезія: тексти, коментарі, переклади. – К., 2013.
11. Ватват, Рашид ад-Дин. Сады волшебства в тонкостях поэзии (Хада'ик ас-сихр фи дака'ик аш-ши'р). Перевод с перс, исслед. и коммент. Н.К.Чалисовой. – М., 1985.
12. Ворожейкина З.Н. Литературная служба при средневековых иранских дворах. Очерки истории культуры средневекового Ирана. – М., 1984.
13. Дорри Дж. Персидская сатирическая проза: Традиции и новаторство. – М., 1977.
14. Дорри Дж.Х. Литература современного Ирана (Персидская проза XX века). Учеб.пособие. – М., 1998.
15. История персидской и таджикской литературы. Под ред. Яна Рипки. Пер. с чеш. – М., 1970.
16. Кляшторина В.Б. Современная персидская поэзия (Очерки). – М., 1962.
17. Кляшторина В.Б. «Новая поэзия» в Иране. – М., 1975.
18. Книга деяний Ардашира сына Папака. Транскрип., перевод со среднеперс., введ., коммент. и глоссарий О.М.Чунаковой.
19. Комиссарова Д.С. Пути развития новой и новейшей персидской литературы. – М., 1982.
20. Короглы Х.Г. Современная персидская проза (Краткий обзор. Тексты). – М., 1958.
21. Кримський А. Історія Персії та її письменства / Тв., т.4. – К., 1974.
22. Крымский А.Ю. Низами и его современники. – Баку, 1981.
23. Кримський А. Перський театр. / Тв., т.4. – К., 1974.
24. Крымский А.Ю. Твори в п'яти томах. (I, IV). – К., 1973.
25. Маленька Т.Ф. Иран, иранці та ми. Лінгвокраїнознавство Ірану. Навч. посібник. – К., 2004.
26. Мирзоев А.М. Рудаки: Жизнь и творчество. Пер.: М.-И.О.Османов. – М., 1968.
27. Мифы Древнего и раннесредневекового Ирана (зороастризм). СПб. – М., 1998.
28. Мусульманкулов Р. Персидско-таджикская классическая поэтика (X-XV вв.) – М., 1989.
29. Османов М.-Н.О. Стиль персидско-таджикской поэзии IX-X вв. – М., 1974.
30. Охріменко М.А. Практичний курс перекладу з перської мови. – К., 2010.
31. Пригарина Н.И. Индийский стиль и его место в персидской литературе (вопросы поэтики). – М., 1999.
32. Рейснер М.Л. Введение в иранскую филологию. Цикл лекций. – М., 1997.
33. Рейснер М.Л. Газель в системе категорий классической иранской поэтики XI-XV вв. // Вестник Московского университета, Серия 13. Востоковедение, №3. – 1986.
34. Рейснер М.Л. Касыда в системе категорий классической иранской поэтики XI-XV вв. // Вестник Московского университета, серия 13. Востоковедение, №3. – 1994.
35. Рейснер М.Л. Эволюция классической газели на фарси (X-XIV века). – М., 1989.
36. Рипка Я. История персидской и таджикской литературы. – М., 1970.
37. Руссова С. Джерело перлин. Поетика східних літератур. – К., 1999.
38. Система жанрів у літературах Близького та Середнього Сходу. – К., 2002.
39. Тамимдари Ахмад. История персидской литературы. Перевод с перс. – СПб., 2007.
40. امامی، صابر. شعر معاصر ایران (تا انقلاب اسلامی). – تهران، 1390.
41. تاریخ مختصر ادبیات ایران. تألیف: استاد علامه جلال الدین همایی. به کوشش: ماهدخت بانوهمایی. – تهران،

42. تراپی، سید محمد. نگاهی به تاریخ و ادبیات ایران. - تهران، 1382.
43. تمیم داری، احمد. تاریخ ادب فارسی. - تهران، 1379.
44. دانشگر، محمد. شعر ساده فارسی. - تهران، 1389.
45. شمیسا، سیروس. نگاهی به سپهری. - تهران: صدای معاصر، 1382.
46. شمیسا، سیروس. سبک شناسی شعر. - تهران: انتشارات فردوسی، 1375.
47. شمیسا، سیروس. بیان. - تهران: انتشارات فردوسی، 1379.
48. شمیسا، سیروس. کلیات سبک شناسی. - تهران: انتشارات فردوسی، 1374.
49. صفا، ذبیح الله. تاریخ ادبیات ایران، در 6 جلد. - تهران، ۱۳۳۲-۱۳۶۲.
50. صفا، ذبیح الله. مختصری در تاریخ تحول نظم و نثر پارسی. - تهران، 1373.
51. فاضلی، مهیود. نثر ساده فارسی. - تهران، 1389.
52. نیکوبخت، ناصر. تحلیل شعر فارسی. - تهران، 1389.
53. یاحقی، محمد جعفر. کلیات تاریخ ادبیات فارسی. - تهران، 1389.